

Manuscript

MS-30

P.U.P. (836)—20,000 Form No. 9

PANJAB UNIVERSITY LIBRARY

Sans. MS. Book Card

Call No. 294.1 V694

Author.....

Title विक्रमादित्यकथा

MS. NO: 30

294.1

V694

VIKRAMADITYA KATHA

Date : 1907 Vikrami Samvat

Language : Sanskrit

Subject : (a) Hindu Religion
(b) History of Ancient India

सः संनयो निर्नशीति मयः अनपववा कायं हे नमो वा ॥

[illegible]

भूमेनाभिचेगेनापतितग्राथावंतीवनिताः सकासानिभिलाषान्तिचेनांमिषितसूनयो
गाज्ञेताः सकासवेतसः सफलमनैरपाराथः नचकाश्चतिथास्यायदपेनाभावेतला

[illegible]

निवृत्तमिति किंचयं नदीजयमंजोभीषप्रथिष्टिगौ यथोवपरिषदिसर्वस्यासपिगान्नसभायां कलमनसं विदत हंतिः विदितस्य
 गनेनितमो न ह्यदेशः प्रसौकसः सपिपुहं पुहे विभक्त्यर्थे यथीभावः निकषं यातपरित्यक्तमित्यर्थः सतः साधु
 कर्मोता भवतयुक्तमस्तित्यर्थः ववनेतनपायमनी धिया लमित्यर्थः यथापिगवां भुवि वा ज्ञाने ५५ अविरो
 रसः पृथग्व्याख्यायितव्यताः गरुडभुजस्य संवेधितोः विधिस्तुतः देः यतिमहागोस्त्वधुमित्यर्थः
 मः ५६ यामनससाध्यामसौसाहसमायिकायतिविश्वः पततो गमोः एते समूहः पतत्यत्र या एतज्जा

निवृत्तमिति किंचयं नदीजयमंजो ज्ञाननिकषमपिपुहममौववनेन किमवतसाधसाधुवा ५५
 हि ५६ यामनससाध्यामसौसाहसमायिकायतिविश्वः पततो गमोः एते समूहः पतत्यत्र या एतज्जा
 ५७ यामनससाध्यामसौसाहसमायिकायतिविश्वः पततो गमोः एते समूहः पतत्यत्र या एतज्जा

निवृत्तमिति किंचयं नदीजयमंजो ज्ञाननिकषमपिपुहममौववनेन किमवतसाधसाधुवा ५५
 हि ५६ यामनससाध्यामसौसाहसमायिकायतिविश्वः पततो गमोः एते समूहः पतत्यत्र या एतज्जा
 ५७ यामनससाध्यामसौसाहसमायिकायतिविश्वः पततो गमोः एते समूहः पतत्यत्र या एतज्जा

चरनीतिसानुचरः सानुचारीभव चोद्वज्जापिणह्वयस्यसंकरः ॥६॥

विषमद्योसमेकतासाञ्जसमसर्गेनिरंतरा सममात्रापणञ्चैवकलौवालीयतेलौघुरि
मिलसाणात्॥१॥

所

[illegible]

मं ५. ३

Close-up of a stone inscription with Devanagari script. The text is partially obscured by a dark, irregular shape on the left. Visible characters include 'दधिनिम' and 'विनायक'.

١٠

१०८

नत्वेवं महावभावो हरिः किमर्थं तया सरसि गजानि भर्त्स्यमानो मौनमास्थितश्च शोकसत्पुत्रादरात् ननु कार्त्तव्यं
 पृथगेति केशवः पापनाशकः प्राप्ते स्वरितत्वादात्मने परं चेदिभूभुजे किं याग्रहाणां तसंप्रदातत्वे प्रतिवाचं प्र
 यत्नं नैव तसि सिद्धोद्यमधानं मनुहं कुरुते प्रतिगजंति गोसायकृतादिशिवाकृतानि नानुहं कुरुते त्रियो
 मासु र्दंगधुःकरायुधैः सह नामयमेविवृत्तैवेति भावः दृष्टान्तलंकारः २५ किंच राजा हरिणा
 पालयति महारथिः सुभियोजितरोषायायेत्येवोक्ताः लचुरल्योजनस्तस्य परिकीर्तयितः
 तैः नितानितकोपेन नितस्येत्यर्थः दुर्मते मूविस्पमतिमद्भिः पंडितैः सह विगथिता स्याद्वाका मूविपश्चिनया
 नमरतनेत्यादि गायमानायनचेदिभूभुजे युनुहं कुरुते च नद्यनिन्नहि गोसायकृतानि केसरी २५
 नारायणः सपरिकीर्तयितो लचुरजनः विजितेन नितस्य दुर्मते मतिमद्भिः सह काविरोधि
 ता २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
 विष्णुसंवेद्यप्रपत्तनात् सामान्यविशेषप्रतीतिप्रपत्तनप्रशंसाभेदः २६
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा

नत्वेवं महावभावो हरिः किमर्थं तया सरसि गजानि भर्त्स्यमानो मौनमास्थितश्च शोकसत्पुत्रादरात् ननु कार्त्तव्यं
 पृथगेति केशवः पापनाशकः प्राप्ते स्वरितत्वादात्मने परं चेदिभूभुजे किं याग्रहाणां तसंप्रदातत्वे प्रतिवाचं प्र
 यत्नं नैव तसि सिद्धोद्यमधानं मनुहं कुरुते प्रतिगजंति गोसायकृतादिशिवाकृतानि नानुहं कुरुते त्रियो
 मासु र्दंगधुःकरायुधैः सह नामयमेविवृत्तैवेति भावः दृष्टान्तलंकारः २५ किंच राजा हरिणा
 पालयति महारथिः सुभियोजितरोषायायेत्येवोक्ताः लचुरल्योजनस्तस्य परिकीर्तयितः
 तैः नितानितकोपेन नितस्येत्यर्थः दुर्मते मूविस्पमतिमद्भिः पंडितैः सह विगथिता स्याद्वाका मूविपश्चिनया
 नमरतनेत्यादि गायमानायनचेदिभूभुजे युनुहं कुरुते च नद्यनिन्नहि गोसायकृतानि केसरी २५
 नारायणः सपरिकीर्तयितो लचुरजनः विजितेन नितस्य दुर्मते मतिमद्भिः सह काविरोधि
 ता २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
 विष्णुसंवेद्यप्रपत्तनात् सामान्यविशेषप्रतीतिप्रपत्तनप्रशंसाभेदः २६
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा
 नारायणः नारायणाय नमः नरदेविनि उद्धतैर्निघ्नैरुसजोर्दृजनाजोर्वचनैर्महीयसा

२६

एतत्तिकायाः खलतोपमन्त्रम् ॐ पिप्रतीतिरमाप्रसिद्धिः ॥२६॥

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नैत्रिवाणतावारिषुगौर्मतेतिविश्वः अभिधायजोषमवस्थिते तस्मींजोषंभवेनो
नय ॥ ६४ः ॥ गिहते सान्नाकिः कृष्णान्नः अथहतवाक्यानतं रथागंचक्रैपाणोयस्यतनरायागणाणिना
॥ ६५ः ॥ सासमस्योभवत्यनिपायोः परतिपातः बलिनाप्रेरितापकाभूर्यस्मिन्कर्मणिजत गोतिप्रो
॥ ६६ः ॥ नैत्रिवाणतावारिषुगौर्मतेतिविश्वः अभिधायजोषमवस्थिते तस्मींजोषंभवेनो
॥ ६७ः ॥ नैत्रिवाणतावारिषुगौर्मतेतिविश्वः अभिधायजोषमवस्थिते तस्मींजोषंभवेनो

विमलप्रतिभापिधारणनाकिः सहस्रसुखोऽद्यवेदितश्रुलितैकभूदयांगण
सकलार्थतयाविभाजतेप्रियमन्तर्व
विमलप्रतिभा १७

... ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥

ता आ न काः पटहाः दुद्रयोर्भ्यां अयस्यसुः आनकः पटहो स्त्रीया स्त्री स्त्रीदुद्रिभ्यमातिप्रभः
 ता आ न काः पटहाः दुद्रयोर्भ्यां अयस्यसुः आनकः पटहो स्त्रीया स्त्री स्त्रीदुद्रिभ्यमातिप्रभः
 ता आ न काः पटहाः दुद्रयोर्भ्यां अयस्यसुः आनकः पटहो स्त्रीया स्त्री स्त्रीदुद्रिभ्यमातिप्रभः

...लेख्ययोग्याः चतुर्जालनिर्माणसमूहकलोः वमजैवेनभवेद्गादिभिः मृगप्रभृतिभिर्म
...नागकदंबकोरुजह्वरे परितः परिकीर्णाः व्याप्ताः प्रतपवद्गसदाः दुष्प्रवा
...नेभविष्यतीत्यर्थः पुरुषस्तुतनजालनिभैः सोदात्तायपीनैः जालसमूहेप्रना
...मृगादिभिर्मृगव्याज्जुपुलितप्रभृतिभिः प्रथवा मृगादिभिः मृगभक्तैः
...विप्रसोदरापगम्यतामित्यर्थः १० सकलेति उन्नतपदीरपीरमविकीरचेतोय
...नियतत्वापदोतिपीछापदोयस्यसः अवहितोदयः प्र
...नगरेषुभवंतदीययः परिकीर्णावनजैर्मृगादिभिः १०
...निगमनत्वापदवहितोदयः रिपुरुन्नतपीरचेतसः सततव्यापिरनीतिरस्तते ॥
...पुनरुन्नतपीरचेतसः समनस्विनः तेरिप्रश्ने
...वह्निभागुरिरह्येपमवापोरुयसर्गयोमिन्मलोपेनसमाप्तः
...विगतपदप्रवहितोदयः उपहृदोदितिधातोः कर्मणिक्तः उन्नतपीरुदारबुद्धिः सत
...प्रतीतिरितिवाथरहितोस्तुतिहृष्टिरनावाधिः प्रत्यभामुषकाः खगाः चत्वा
...सर्वज्ञानः सर्वभूतयः सखाः अत्रसर्वत्रपदभयनायदयप्रतिपादनाज्जातकाष्टवदह्मः शत्रुमयः ॥

गन्तव्यं पश्यति गन्तव्यं देहिने जंतोः परितो सयिता परेषा मानं देयिता स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च

गन्तव्यं पश्यति गन्तव्यं देहिने जंतोः परितो सयिता परेषा मानं देयिता स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च

गन्तव्यं पश्यति गन्तव्यं देहिने जंतोः परितो सयिता परेषा मानं देयिता स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च
ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च ननु गुराः स्वगतो गुराः कश्च

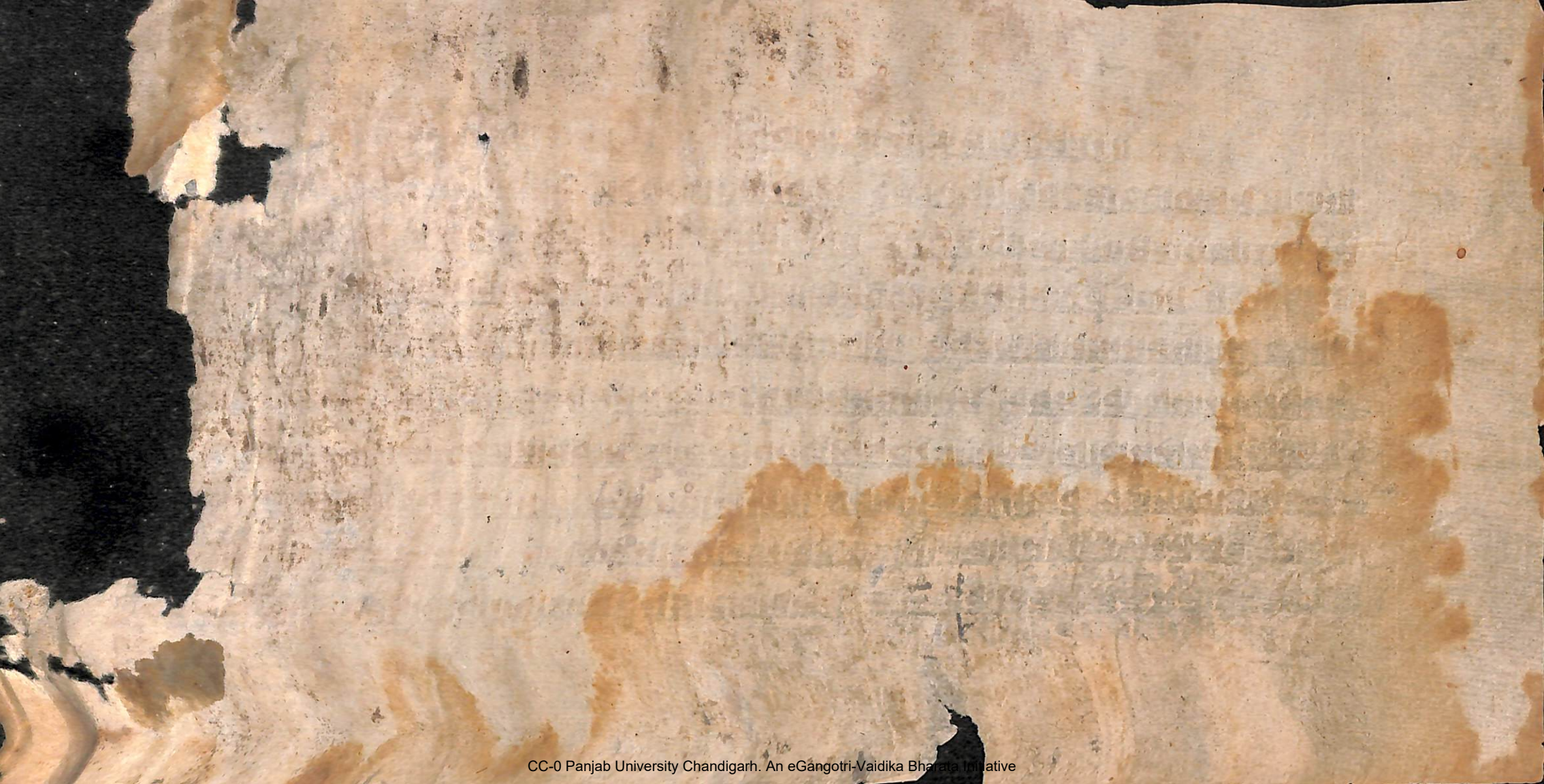
अथाक्रमोऽनिष्टमावृत्तते महत इति कुथीरामत्रविनाशदिपरीतबुद्धिमान् महतोमहानुभावात् तस्मादनेन न
 रसादलं हरी तेन विलेख्यज्ञाक्रमयत् निजदोषेण स्वापराधेनैवोत्तन्नरूपेण विनश्यति तथा हि इददीपि
 साक्षिणीः स्वच्छयाशालभानपतेगान् समोपतेगशाभाविन्यमरः इत्यनेन दाह्यत्र कुरुते त्वत्किं तनेयवनि
 तत्प्राप्तिपराहोत इत्यर्थः इतः परत्र तस्य तदुक्तिभावः दृष्टा तालुकारः ३५ तन्वसहने शाङ्गिणाः शातापराध
 निजामगः स्यादित्यात्राह यदिति पुरा पूर्वमहीयति श्रेयोमत्वेन स्ववाचा आगमांशपराधीनां प्राते आगा
 न्मस्यमरः शाङ्गिणाः कस्मस्य स्वयं नापूरिता पूरयदित्यर्थः पूरयतेः कर्तरि लुङ् दीपयते न्यादिना विक
 तत्तस्मादित्येयं निजदोषेण कुथीरविनश्यति कुरुते त्वत्स्वच्छयाशालभानैव न मिददीपितिः
 पुरिपुरा महीयति त्रैमत्वेन स्वयमागमांशप्रातमश्रुसंप्रतिपद्यं पूरयत्तदसौ हतमूर्तुन शाङ्गिणाः
 नगालगोपुराननस्वरितो वक्ष्यसि किंचिदप्रियम् विवरिष्यति तच्चिरस्मनः समयोहीतगारेति ताकुथं
 गप्रत्यये चिणो लुक् अथ स्वप्रलापानंतरं संप्रतीदानीमसौ चैयः हतमूर्तेन हतवाचा आगमांशप्रातपर्य
 रथासास हतमूर्तेनानराज्ञातेन कस्मको यादवसराज्ञेन महदुपकृतमायुष्मतेति भावः पूरयते लुङ्
 पुरायाह स्वप्रभासदीप्तः ३६ निगमयत् फलितमाह यदिति अनगलमविक्रमविकृतमिति यावत्तदहि
 तं ननेतामरः तज्जोपुरं पुरहारेतदेवाननयस्यसः वाचा वाच विवेकशून्य इत्यर्थः तमितः इतः परं यदप्रियवक्ष्यसि
 यदिवरिष्यति चिरसाचिरात् भूति विरायचिराजयचिरसायाचिरार्थकारित्यवयेत्वमरः समयोहीतगानसंवित्

ततो न हि तादृशं बुद्धिमित्यर्थः यमगाः ३५ शाङ्गिणाचारका लमिहोतं संविदस्य मरः कुपे कोपं विवरि
 ष्यति यतो वेति दीपे विकल्पः इतः पतन्ति मपि दृष्टयवेति भावः ३७॥

श्रीभगवतैवेत्येतमः ॐ नमोस्तुवागधीशायहयग्रीवायविष्णवे श्रीमहादेवाय नमः ॥ १ ॥
यामयत्प्रसादाज्जलन्तमी महामोहमहिम्नात्तारयितारयिणमस्तुः ॥ २ ॥ तस्यैव बुद्धिरचितैः
यथाहीकोवलभदेवउन्नतमतिःस्तुभैभवानोस्तुतौ पर्योयैःक्रिययात्मकविद्यतामावापठन्कण
तनुजइत्यमकरोत्तस्यैवतप्राप्तवाम आनेदवर्धनकविप्रवरप्रणीतकाव्येकिमस्यमतिताक्रियो
कृत्वापिपीलककुलानितसंश्रयंतेमतेभदन्तपदयोक्तिममेयसागम् विषमेत्रकाव्यमार्गेस्वरसेवास्व
कोपिषाण्ण वार्यदिवासराणिसेप्राणशतैशानैस्तदपियाति सर्वत्रकाव्यारम्भेसेवेधाभिधेयप्रयोज
नानि सिद्धिःश्रोतृप्रवृत्तीनांसेवेपकथनाद्यतः तस्मात्सर्वेषुशास्त्रेषुसेवेयःपूर्वमुच्यते सर्वस्यैवदिशा
न्येनानिःस्पृष्टादित् यावत्प्रयोजनंनोक्तंतावत्तत्तेनगृह्यते इह तदेव्याःस्तोत्रेणसहाराध्याराधनेसे
देवताभिधेयानि तदभिधानद्वारकस्य देवाराधनस्यवदृष्टादृष्टाफलभूताभोगा
फलशान्तिप्रयोजनम् तत्रालोकविःस्तोत्रेशारिषुःपंचभिःश्लोकैःकुलकेचकार॥

अथ सनामायुतोवृद्धिः कोटशोभोः उत्तमालोक उत्कृष्टप्रकाशः अतः सनामायुतोवृद्धिः कोटशोभोः
 तिनमंचलरिति रजस्तमोरहितप्रकाशरूपाहियावृद्धिस्तदेवी सरूपकाः तथाचयज्ञकेयदेवसेवनात् उत्तमा उत्तमा
 तमाः विनाशितमोहासन् उद्धततमाग्रिवापसलोकः अयं जनः विष्णुदत्तामपगतकल्मषत्वमेति प्राप्नोति १ इदमपि वि
 षके सांख्यिकाजननीवः पुष्पात् अवतात् रत्नतात् यामामरासदेवायती अथवा सामसोत्तरेति ददाति सामरापिस
 १० साधुत्राणाय सज्जनपरिरक्षणाय अरिणाशङ्कणमममयुद्धमुद्धमकार्षीत् कीटशोदेवी त्वद्देनामिनाकरवालेन दीप्याउ
 सावृद्धिरुत्तमालोकासनामायोपनातवः यद्देकेरुत्तमालोकाः प्राप्नोत्येव विष्णुदत्तो १ अयुद्धसाधुत्राणाय सामराया
 सहारिणा त्वद्देन दीप्यादेवात्ता सामराया सहारिणा ॥ वरणावाततिहितकासरावरणाजिरे रराजयानयजयैरा
 जमदनातता सावताद्रोमिकाभ्यर्च्यतामाननयणोभितः तनोति प्राणतोयस्यातामाननयणोभितः ११ ॥
 अता कीटलोदेवाताममराणां सामंरं सग्रासमभयमायासेक्लेशहरति तच्छीलः तेन सामराया सहारिणा सोग्रामिकक्लेशा
 विनाशिते नर्णः तथायादेवी तयजयैनीत्युक्तेः रराजपुष्पुमे किंभूतारणाजिरे सग्रासो गनेवरणावाततिहितकासरा
 पादासात् पादतिनमहिषासराअयत अराजसज्जनातता रजःप्रतिषेधात् हरतेति मोतिविद्दे तदासातिकजनप्राणतेमर्थः
 यथाव अरुद्धमपुंयने अणुंयसादेवाः नामनुष्णः प्रणतः प्रहः नतप्रभितः समेतायथाः कीर्तितनोति विस्तारयति अर्पित त
 नोमेव सवनायुर्ध्वनाया ह्याभिधातः देवीवाअभ्यर्च्यतामोनमनेयसादति अयश्चसपुमान माननयणोभितः माननयाभ्याम

३
 ३
 ३

सादेवीवः युष्माक पायत रत्नतात त्रयीमयी ऋग्यजुः सामदृषा ऋषीणां मुनीनां तमोसि श्रुतानां तानि सादयामास तां शयां
 वभूव युष्माकः तानि सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः तानि सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः तानि सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः
 मनः पीडितोऽस्मिन् ततोऽपार्वतो हिमवत्कमावः युष्माकं तेषां प्रसन्नास्त यो देवी स्मरद्दिवा कामशत्रुण्यया वे प्राथिता य
 यो देव्या ह्यस्तु तया वा विधेः प्रजापतेः इये प्रसन्न दृष्ट्वा सुखिलक्षणा क्रिया सिद्धा यो वयं युतो पितृणां हरिहर हिरण्यगर्भा
 दिभिस्तैस्तेषां ॥ प्रतिलोमानुलोमत एवाये हितीयमोक्तः ॥ इत्यनेनोक्तो तत्रेन सहस्रोक्तत्रेयणविशेषकमिदं सा आर्या एवाव
 ऋषीणां सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः तानि सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः तानि सादयामास तां शयां वभूव युष्माकः
 योः क्रिया यो वा युतो पितृणां वस्तुणां सास्तु पावतो ॥ यो देवा वनयागेन स्वागपातयसारया हरिकैतवहास्याय साया
 ना विनिता यया ६ पायताजि विमाया सायसाहावत कैरिह यारसायन पागस्वातगे यानवमादया ७ युष्माकः तातप
 नीकरोत यो देवा वनयागेन दमउपशोत वितता तेनावते पालने तरेव याग इष्टिः तेन स्वागपासुखमारापते अभिशुलोऽपि
 यया नय सारया नीति परया हरिकैतवहास्याय हरेरिद्रस्य कैतवहास्याय याजोपहास्याय सायमास विमायाः कृतो यमाः वि
 तापराभूता अभिमातवशेन शक्रमण्युपहस्ये केविदाकामंति तेणभिभूता ययेति भावः यया यताजि विमाया अयते वितते आ
 से प्राप्ते विमाया विगतप्रपंचास्यष्टयुदा विविधमभ्यप्रपंचावा यस्यामदेव्याः स्वासादयानि जातकदमास नवमाशेभता हवतकै
 तादिभिरिहास्मि जगति तगे यानगातया सर्वैरेवैस्तैस्तेषां हवतशालोऽपि विस्तये यथाशुद्धीवना सिद्धमणी यरूप इति काव

सादया यारसायन पागस्वातगे यानवमादया ७ युष्माकः तातप

रानितके ॥ साइताईसरीहरसगिरिशासवलभादयितावाभवतांश्रियैलक्ष्म्यं अवधानेप्रयत्ने आवहतविदधात
 पुमोसःतगाःसद्यपवप्रणतेसममनेतरमेव विदशौदेवैःसमास्तस्याः तमस्येतिप्रणमेति किंचसदानभोगाःसहदानेन
 शोभेनभोगैश्चविषयानुभवैश्चवर्ततेयेते तथायस्यादेव्याः प्रणताःप्रह्लाः तभोगानभसिगताइतिविपदौःशत्रुभिःसमा
 ग्रहं अग्रानिपायानि सदासर्वकालमस्येतिक्षिपेति तथायस्यादेव्याःप्रभावोमाहातंयुसदोसुशरणंविपत्त सेनावदाने
 योसद्यपवविदशौःपुमोसःसमानमस्येतिमदानभोगाः अग्रानियस्याःप्रणताविपदौःसमानमस्येतिमदानभोगाः ॥
 यस्याप्रभावोयुसदोविपत्तसेनावदानेदयिताहरस्य मनोमुजस्यावहतश्रियैवःसेनावधानेदयिताहरस्य १ सुगतिताभा
 वितदेवसज्जिपत्तमायातरणादभीते स्वापन्नवोपासहितेननामसदैवसेनाभवतोहितानो सुगतिताभावितेदेवराजहि
 पत्तमायातरणादभीते स्वापन्नवोपासहितेननामसदैवसेनाभवतोहितानो ॥ दयिता अगिवदयितोहतनेनग्रानेदयिता
 पतिता ॥ अग्रमनोमुजस्यचेतःकमलस्य अहइवअहःविक्रमकक्षात् एतदेव्याप्रभावस्यवाविशेषणं १ विशेषक
 निरे ॥ अग्रमनोमुजस्यचेतःकमलस्य अहइवअहःविक्रमकक्षात् एतदेव्याप्रभावस्यवाविशेषणं १ विशेषक
 इतिभावने तयमशमः आध्यात्मिकाधिदेवताधिभौतिकदोष अग्रमप्रशमोविताशः विधीयतांक्रियतां यादेवीसुगन्देवान् देव
 विजनेशत्रुजनेःअभिदुमान् यत्तायितान् स्वयमादवोयतांसेग्रामसन्नदासतीइतिवक्ष्यमाणप्रकारेण उदाहरत अवोचत् कथमि

॥ २ ॥
 ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥

प्रथमं यवावो सप्तगोरीसूत्रात् भवतां पुष्पाकं हितमनुकूलं विधेयात्कुर्यात् योजनाः लोकाउपासते सेवते यतः कष्टिका-
 तोदण्डं रुद्धं नोदुरीणोक्तो विहित उदय आविर्भावो यथा तौ कीदृशा जनाः सदा सततं सतः शोभनमारुपनं समुत्तीकरणं मे
 नोदुरीणोक्तो विहित उदय आविर्भावो यथा तौ कीदृशा जनाः सदा सततं सतः शोभनमारुपनं समुत्तीकरणं मे
 किं भूतां देवी शोभोः शर्वस्य तनुतो काये वहेती विभ्राण प्रसिद्धा प्रथिता १ अथ वसागोः वाणी ईहितम
 किं भूतां देवी शोभोः शर्वस्य तनुतो काये वहेती विभ्राण प्रसिद्धा प्रथिता १ अथ वसागोः वाणी ईहितम

उपासते कृष्टि कृतोदयां यं जनासदा राधनमीहमानाः प्राम्भोः
प्रसिद्धा तनुतां वहन्ती गौरी हिते सा भवतां विधेयात् २८ ॥

॥ श्रीरूपेणापि सवाक्तास्थितवागिति भावः शंभुबले सरो ज्ञेयौ योजना उपासते कीटणाः सतो साधूना आराधते च
 ॥ ईशानाः अभिलषंतः अमशसागौ भूवः इह तं विषेयात् योजना उपासते अधितिष्ठति कीटणाः सदा राः
 ॥ यत्ने विजयीमानाः प्रार्थयमानाः कीटणी त्वां कृष्टिभिः कर्षणैर्हलविनावनैः कृतः उदयः स्यात्प्रागमः
 ॥ ववात्सल्यी मूर्तिरपीति वाक्यार्थः १८ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

इदमपि विशेषं सादेवीनेरत्तान् अवतान् यस्यादिषाश्रुणा संयतेमेषामेयावमानेनप्राच्यमानेनवयः प्राणिमरणमत
 विद्याचेरलोपापहंमेद... तेयमनियमवेतेलोकांमानेनयुनक्ति पूजयावायुनयिसंबभाति ॥ यादेवीदमानवमानेदप
 दे देतेनोपजये. अनवमः अष्टोयग्रानेदःप्रहर्षः तस्यपदेष्टाने विद्ययां शमसावलाभः किंच आननमानदा आननसा
 मृतप... पूजांआवाशोददातिप्रयच्छति निरपभ्रंशपदभाषणंमुत्प्रेजंभवति एवंचपददयेनप्रकाशरूपेवाग्न्येवदे
 त्यारायसोक्तप्रकाशितेभवति तथा दानमानक्षमानिसयनमानवमानिता दानेसत्यात्रेयनसमर्पणंमानेज्ञानेक्षमाशो।

संयतेयावमानेनयस्याप्राणिदिषावयः संयतेयावमानेनयुनक्तिप्रणतेजने यादमानवमानेदपदमाननमानदा दान
 नक्षमानितयनमानवर्मनिता ॥ सरजवंधः सारत्ततादपारातेरसकृद्गौरवाधिका सारत्ततादपारातेरसकृद्गौरवाधि

देयज्ञातः ताप्रवतिसमवितसंरेपनेविनेयेषोमानवातांपुमातैर्मानितापूजितादाना
 र्भिरेवदेवीअवितायथाभवति नतथापुण्यादिभिरित्यर्थः पससरजवंधः साअपाराअर्थे
 मोक्षनाकअवाधिकाअविद्यातिनीसारत्ततात उक्तवत्ततेः असकृत्पुनःपुनःरसकृतरसेगतेकुंतनि
 तिनिसारसकृत् अभिमतेनिरीहेवावत्सरत्ततातकीटशस्यते अग्रागतेःतिःशत्रोःकिंचगौर
 धिकागौरवेणापूजयाअधिकाउक्तुशसर्वेषोगुरुमित्यर्थः पससमुद्भक्तवयः ॥ ५ ॥

संसारितकं सागौरीवः पुष्पाकं अनेतरागनापाया अनेतरे अविद्यमानोतरे कृत आगताः यामाप्रपाया
विवाताः यामो अतिष्ठात्रापदोत्पन्नविनाशायाः क्रियाश्चेष्टाः क्रियादपहरत इष्टक्रियाविनाशयति
तर्थाः यो देवीमनाश्रिताः शरणं तप्राप्ताः तदाः अनुत्तमोद्गराशयो भवेति अप्रेरिता ज्ञाननिवहा अवि
नाशिततमसो भवेति संपद्यन्ते ययागौर्या अनुत्तमः अविद्यमानप्रधानः रुद्राशयो महादेव तिनैतिरेव
काले रंजित आवर्जितः १५ तथा या देवी भवापद संसार दुःखात् भवपयापत् भवस्येति कीटणा भवा

अनुत्तमोद्दगशयोभवो जिया मलाश्रिताः अनुत्तमोद्दगशयो यया चिरेचरेजितः १५ अनुत्तमगगतापायास्तारपित्री
भवापरः अनेतसगतापायाः सावो गौरीह्रिया क्रियाः १६ यामाया सजिता सक्तशोकजालस्यपातिनी यामाता सर्व
राभक्तलोकजालस्यपतिनी १७ सामगगमतापासेत्पत्ता सांयं सरारिभिः सामगगमतापासे नुद्यता सुधियङ्गणा १८

पुनः पुनः अपर्यन्तो रागतायः सगतिदा हो यस्याः ततस्तारयित्री उद्धरेती भवापर इति कृपो गो कर्मणि षष्ठी अथवा अनेताये
यानि नस्तारयतायस्य तिसिपतो निदेवी विशेषणं १० पंचभिज्जलकं सागौरी गितितनया शुक्ला भवतः सदा सततमव्यापणाय
मार्गकलौकजनस्य प्राणतसमूहस्य यामाय सजित याममेतक कृतमाया समुपताये जयति अभिभवति यामाता करुणायशसती स
दा सर्वकलेव भक्तात्मा मेव आसक्तशोकजालस्य पातिनी आसक्तानि संलग्नानि शोकजानि विरोद्धानि यामात्स्यानि तानि पातयति

गोशुक्कव या या जि स शो जा स नि
स्तारः या ता व भ ले को ल स नि नी

८ निहन्ति त्रवणमिभक्तो काण्डजाले सप्तदशतस्य पातिनी गोमवि
१५॥

तोमृत्रिकावंधः तथायद्गणः यस्यामेवेधिनः पार्श्वकिंकराः सुगारिभिः साधेदैवैः सह युधिसंग्रामेगमनायउच्यताः प्रवेष्टुंसाहेकाराः
 मराः सदेवाः सन्तः आसन् अभूवन् किंकृतासामरागंसातसक्तिंयत्नपरित्यज्यकिंभूतमनायामे अक्रेण यथावञ्जयाजन्मर
 सामोदयासहर्षयाग्रात्रोविपत्ते शान्तेःशस्त्रैः तीक्ष्णैरागुणैः हतेनिपातितेसन्ति तैर्गीर्वाणैर्देवैः सामोदयाजयाशासतो
 जयः कासागवेतोभिमानात् जहेत्यक्ता साम्प्रउदयोयस्याइतिसामोदया १- अयिजनाः यथादेव्याहेतभूतयास्यंभवेत्
 यथायथा विभूय अयाविस्मयारणभवन अभगवेते वासदेवयोत्पयाः संपद्युं प्रभवस्यहिहेतदेवीतिभावः यथाच गोविद
 रगितोदेवोतदेतं तद्वतिप्रसा भगवतीत्यागयः योयः अयंलोकः यामेय योदेवीप्राण ययुयापियया इयाय ययुभिरसैःया
 सामोदयाजयाशान्तैःशस्त्रैःशत्रौहतेयया सामोदयाजयाशातैर्गीर्वाणैर्गर्वतो जहे १- ययायायाययाययेयोयोयेय
 तिगच्छति तच्छीलोपययायीस ययैययो ययुयापिययेयाययेयायाय याययुक ॥ ॥ यः तेययुयापितेयातोति ययु
 यायाय नः रविमंडलभेदीमुक्तउत्तर्यः तस्ययागतिः यानेयाअयत्रापिदृश्यतइतिक्लिप तयाययुयापियया सूर्यमंडलभेदिगता
 रितोपातवेनगहातीतिपरिभाषावचनात् आतोपातो रित्याकारलोपेकृतेरुपमेतत् इयायजगाम किंभूतयागतायेयया
 अयप्राप्यया योयोजनसांदेवीप्राणमेतिससूर्यमंडलभेदिगतागच्छति मुच्यतेइतितात्पर्यार्थः अयमयादेवी अयायाय य
 योयानेदेवमनुकूलवाक्यते तस्यअयःअयायः अयनमयःप्राप्तिः तदर्थं अयायाय ज्ञानप्राप्तये ययेशिषियेयस्मादेवी
 ययुक अयनज्ञानेनयतागमेनवायुनक्तिसेवभाति अयनमायभावेचज ययइतिरेह आदृष्टव्यस्यपि ॥ ॥

यो देवी शरणं गच्छन्नः प्रपद्यमानः पुमान् सदा युष्मान् शोभनचिरजीवमान् समृद्धाति समृद्धिं संपदं प्राप्नोति रोगं च
न पति व्याप्य न वृत्तेन च न प्राप्नोति व्याधिवशाद्दोषधया यीन जातमवति यो देवी शरणमेति सत्राशु रोगमेष्वर्थो
भते इति वाक्यार्थः ॥ विशेषकामिदे नवभवतः तथा श्रायेया गौयीतयस्य आस्थानीयवस्थितिः सदा सर्वकालं कि
यथा श्रायेया यथा देव्या सरवैरिषु देव शत्रुषु कृतास्पदा लब्धप्रतिष्ठा संपत्समृद्धिः श्रवति जमेहता याचवा ज्ञयी वै
तथा मध्यमाय प्रपंती रूपा श्रवति पापानि विसृजति वाहेति हि नस्ति केन सरवैः साधुपाद्वैः सावहरहनतात् रघुरिव रघुः ॥

या द्यौरी सदा युष्मान् सदा युष्मान् समृद्धाति शरणं यो न रोगं च न रोगं च समेति च ॥ कृतास्पदा यथा संपदं प्राप्नोति सर
वैरिषु हेति या वा ज्ञयी दृष्टा दद्याति सरवैरिषुः ॥ जितानया यानता जितारसा तत सारता न सावताना वसानया
तनारिरितानया ॥ ३४ ॥

नया अविद्यमानो न यो नीति र्ये
ताना नो भक्तानो आजितः सेशमान् यस्तारस्तारो विजयः तत्र सायातता सविस्तरा श्रतत न माततमिति सारता दृढता
इतरे दां सौ देवी तथः न सावताना न सहश्रवते न रक्षणे न वर्तत इति सावताना न सावता किं त सावतैव भक्तानो सरसणा
किं च प्रपद्यमानया न नारिः अवसाने अंतकाले याः यातता उद्धृतविपाकाः तासां मरिषाः विनाशिनो इनास्मिनी ॥ ३५

यावदेवीसभावत्तालवर्षा लालनेलातःभावस्यचेतसः लालोनैर्मसं तत्रचयावयो प्रेषातयावतविभववितनुः स्वता
विभविनीमहाप्रभावातनुर्मूर्तिः यस्यावललावभासा वललाश्रुदा अवभासा प्रभायस्याः शुद्धप्रकाशरूपेणैव किंच
जानातस्यत्तानिनः आशयप्राप्रभिलाषपूरणीतथा नवनलिनवनप्रायप्रास्याननाप्रत्यकमलषडतुल्यस्तसमुदीत
या प्रजाजन्मरहिता किंचज्ञाननस्यामुखगतासती सातेवर्मप्रैष्टकवचः सदैवसातेवाहूपेणपरमसहनस्याहसा

साभावत्तालवर्षावतविभवतनुर्यावललावभासा जानानस्याशयप्रावनलिनवनप्रायशस्या
ननजा सातेवर्मानतस्यारहसिरसिहरस्याननमीवतसा यायादकारणजामतनमनतमत्राणरक्ताद
याया २१ ॥

पाविजनेदसीरसिकोयोसौहराशेभुः तस्यानिस्थानेनमीणि अवसेरेपरिहसितानिश्चतेसाकर्णभ
णामेप्रामत्राचिनीअपरं मतनमनतमत्राणरक्ता प्रतिशयेनमतमभिप्रेतेनमने देवीप्रणामोयेषां
मोरेकामक्ता यतःदयापादयोक्तभाणपातिरहति आमोतिवाप्रणतानोदयापरेतिभावः २२ ॥

सो देवे न या या न ता जि
 न पति द द ते ते सा र ता
 म ते इति वा का य ना व सा न
 यो यो यो यो रि ना त या
 म म म म म

सर्वतोभद्रपथः तयोदेव्यामनोभवातिमनोभिरामयाचितजन्मशत्रुवेतोभकला
 याचितयनचितहारिणा तथाजरामयापाकरणैकदक्षया जरापलितं ग्रामयाया
 थयः तेषामपाकरणंतिरस्कारः विनाशान्तत्रदक्षयावतरया ग्रमश्च मदक्षयादेहे
 कारविद्याताहेतोः निमेलतां विरजस्कते ददानयावितरेत्याप्रयच्छेत् ॥ १५ ॥ प्रतिपा

यातनारिजितातयाचसावतनचमनतारसाततसायताजितानयायानताजि सर्वतोभद्रः मनोभवातिमनो
 भाव भिरामयाजयोरामयापाकरणैकदक्षया मदक्षयात्रिमेलतांददानयासदानयास्याक्रियतांतवार्यया ॥ १५ ॥ समाय
 चरिद याविंद्रहिताययारौसमाययायानजितारिसेनया समाययाचेहरसाश्रितास्फुटंसमाययाशुगन्तयामनोभुता ॥ १६ ॥

मतिलोमानुलोमासेदानितकं सादेवीअक्तावकापायात अद्यात यादेद्रहिताय शक्रश्रेयोर्धरौसेग्रामेसमाययौसमा
 जगाम यंबवकावकस्वरूपिणीदेवीसकंभवति सासमाययासंकपटयाश्रिसेनयाशत्रुएतनयानजितानाभिभूता अ
 हयिचशुगन्तयाकृपातयायुक्ता समाःचेद्रःहरंमहादेवसाश्रितःसंश्लिष्टःसन् स्फुटंतूनययोदेव्यासमा देवीतस्यामनोभुता
 कंरासमणीयकानिययाचेप्रार्थयामास मत्समलावणेष्वेदःस्फुटंहरे ॥ १६ ॥
 श्रितः

हे प्रविके मातः तव भवसा मे वंधी तो ती र्थी नामागमातो सेवया समाश्रयणेन नमज्जेनेन प्रणतज्जेनेन यक्षु मं फले प्रेयः प्राण्यते लभ्य
 तत ती र्थी नामा न विसेवित ज्ञानां मज्जेनेन न प्राण्यते ६ हे देवि प्रयं जनः लोकस्त्वमादात्त दीयेन कारणेन सारभारती व्रते साराग्रधाना
 वामौ भारती वाकं तद्वर्तेत्यरता मेति प्रामोति पश्यती स्वरूपं लभते इत्यर्थः वाकितये हि प्रधाना पश्यती तथा चोक्तं अविभागात् पश्यं
 तीति सेवक क्रमा स्वरूप ज्योतिरेवोतः सुखा वागतपापिनीति कस्मिन्समये मोहे अज्ञाने अत्यं विनाशे प्रयाति गच्छति सति की
 दृशे मोहे निःसारभारती व्रतमे निःसारसा उर्वलस्य यथाभारः आयासहेतुः तदतीव्रतमे दृढतमे अविषयाया सदइत्यर्थः ६ हे प्र
 नमज्जेनेन ती र्थीनां तदिह प्राण्यते शुभे नमज्जेनेन ती र्थीनां सेवया यत्नवासिके ६ प्रयाति मोहे निःसारभारती व्रतमेत्यये न
 प्रसारजनः सारभारती व्रतमेत्यये ६ शास्त्रप्रभावहसिताः सितायो निर्मला गिरः शास्त्रप्रभावहसितास्तमस्वतिमिरच्छिदः
 शमीहते समानतो विभावितो वसत्रयः विभावितो वसत्रयः समीहते समानतः ६३॥ स्वजननियाः सतो साधुनो साधुनो सेवेधि
 ६ शास्त्रप्रभावेनैव दवाका प्रमाणा नामादात्तेन हसिता गिरः वाचो निर्मला अलेकाः निरपश्रद्धास्तस्तेषां स्वप्रभाया युधदीणि
 ६ शास्त्रमिरच्छिदः श्रेयकारश्चावहसि विभविपारयमिति पश्यावाचो मोहश्चाः तवायुधमित्यर्थः ६ हे देवि तेन वसमानतः सम्य
 णातः यद्दहमेसारे अत्र सन् अविभान् सन् न विभो भगवति वासुदेवाख्ये ब्रह्मणि इतः नगतः मोहं तं प्राप्त इति भावः शमी
 नदियाः सन् सत्रयो विद्यमानोतिः अत्र मेसारे विभावितो ललितो मानतः ज्ञानात् हेतो मे अयतः ईहते वेष्टते यः मेसारे सकृत्
 भवेते विस्रेन श्रितः सोपि नो प्रणतमेतदिद्यमानोतिः शमी व्रजात प्राप्तः विषे प्रामोतीति भावः ६३ ॥

हे देविते भवस्यः संवेपितः भक्ताः सेवकाः आहवे संप्रामेयं यति सर्वोत्कर्षणावर्तते परतभिभूयेत्यर्थः कीदृशा भक्तावितेशेन वै
 अयमेतत्समस्तस्यः गण्यते येषां ते वितेशसमगयः तस्मात्तत्संभवत्येतत्तमः कीदृशोत्रयाणां लोकां समाह्वयितुं लोकी
 रत्नाः येषां समग्रः यदुदं तत्रायुक्ताः आसमेतात्सयत्नाः बाधुर्तवाहवो भुजायस्या इति ५१ पुनरुक्तवराभासः हे देवि विराजसे
 ति ५२ जोषिकारे हृदि हृदये तं भासितो भवे किं कृत्वा समविधिवत्सत्वेनो गुणमुन्मी ल्य कटोक्तं तथा हि घोषाङ्गो सेवो
 धृतीवाहिनी चम्पु श्रीणीयारवती सितपथः सेनां सेवरो तमुदकमयः कंपयोचकारके पितवती भासिविराजसे दिवामरीणां सेना
 नयेति भक्तावितेशसमगयस्तवाहवे तभ्यं नमस्त्रिलोक्यं समगयस्तवाहवे ५३ सत्वे सम्यक्मुन्मी ल्य हृदि भासिविराज
 से दिवामरीणां तं सेतो वाहिनी मुदकमयः ५४ दृगगतरसाधया सेवते पल्लवस्तनीः दृगगतरसाधयः कल्पते त
 मसिदयः ५५ मोहहतास्पंद्यामिसा तमस्वरवासिना येन सेल्लयसे केन सा तमस्वरवासिना ५५ ॥

वाहिनी उदकमय इति पुनरुक्तवराभासनात् पुनरुक्तवराभासो येन तत्पुनरुक्तः ५६ हे देवियोधस्यः पुरुषः पुण्यवान् तव भ
 यत्नास्तनीः शयोर्मः सवते विदधाति तस्य पुंसः सिद्धयो मवोरथाः श्रुतिमाया वा कल्पेते स यश्चेति किं भूताः सिद्धयः दृगगतरसा
 मन्मार्थमागतोरसः सक्तियोस्तनाः अभिलषणीया इति यावत् तथा हृगो उष्टुसक्तिः ततः तर उन्नरो साधयेति संपादयेति त
 नास्ताः ५७ हे अस्वमातः सान्वदस्यमाणस्वरुपा केन अस्वरवासिना पुंसो देवेन तल्लयसे सर्वैर्देवैरपि ल्लयसे इति भावः की
 णाभवती रवासिना अनाहतस्वदेन मोहे अज्ञाने हताविनाशार्थं प्रकाशात्मकसत्त्वगुणमयं आस्पंद्यस्वीयप्रकाशास्मान्नेयामी

तिपणः ॥

॥ यथाभासः हे देविये नराः त्वमक्तिभावितपियः त्वत्सेवाधिवासितपिषणाः अत्रास्मिंजगतां विष्टुषानां त्रये त्रैलोक्ये संति ते ।
 त्वमवतत्सवतां सजन्म त्वमनूणा मेव वितवृज्जगत्त्रयामहे मत्प्रे अस्मिंजाते ऋषिपितृदेवानां ब्राह्मणवैश्यप्रजाय सो यदा नृणां पतदेवी
 त्वाभवतीति भावः अत्रये त्रये अनूणा नूणामिति विरोधाभासितं ५६ हे देवियस्य जगतः त्रैलोक्यस्य त्वेसातिरेकासातिशया
 न्तिः परायणे शरणमित्यर्थः कीदृशी स्थिरा अतपायिनी अथ अधिका सर्वेषां गरीयसीति भावः तथा तत्र अस्मिंजगति अस

इह भवितुमिच्छामि जगतामत्रयेत्रये जन्मवनामहेमयेतेषामेवानुणां नृणां जगतः सातिरेकाते गतिरस्य स्थिराधिका तर
मज्जामनागोः सासत्रासरसास्थिति ५- वज्रामस्मरणादेवतलक्ष्मीश्चपलायते सर्वतः पार्वेतिदिप्रमलक्ष्मीश्चपलायते ॥

न. श्री अरेऽहा नरासि सहस्रतरेण वर्तत इति सत्ताराया सत्तारा ..... अनायासेन मोहे
नष्टः । अथ कथं अत्रासुरसंस्थितिकृत्वा नासुरसेयाभिनिवेशो स्थितः स्यात् न विद्यते यस्मिन् सर्वतोभ
द्राये तथाप्येन प्रमादार्थं प्रमद इति कथ्यते अथ प्रमादः ५० हे पावंति गिरिजे तत्रासुराणां द्वावक्त सत्तावि
नता देव नर्त्तनां श्रीनवपलायते वयनं तन्नाकरति नवलती मधः तथात्ति प्रवर्तितं सर्वतः दशदिक् सर्वपदा

ज	ग	न	स	ति	रे	का	ब
ग	ति	र	स	स्थि	रा	पि	का
न	र	स्य	श	स	ता	रा	रे
स	स्य	श	स	र	स	स्थि	ति

ॐ नमः शिवायः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नो देवीमहे देवे प्रातो मियाधीरस्य विषयानपहतस्य सुधीः शोभनबुद्धिः नृणां सती ज्ञानरूपे बोधमयं नवं प्रत्यग्रे देहे पारीरे वि
 धाय निमीयमहमोहमंयीदृढं ज्ञानरूपं तवे कृतिं अस्मत्तिष्ठति नाशयति ५५ तोगिरिणा सजायो हरस्य पत्नी ग्रहमास्मि भ
 न्नि स्यात् सवापुरस्कृतस्य सत् शोभने कृत्वा वासनाः कायेरिति नौमिस्तौमि यो देवो न त्वा प्राणस्य दृष्टार्थं सजायो गिरिमतो हरवस्त
 प्रवृत्तौ वा वि शस्यतां यानि प्रणालेभते ५६ तौ देवीसरेण कामेन अमिता मयोरिच्छा मत्तमिभृतां स्मरामि चित्तयामि ध्यायेय

नो देहे नवं देहे ज्ञानरूपे विधायया सुधीरस्य तिधीरस्य महामोहमंशी तवे ५५ यो न त्वा योति दृष्टार्थं सजायो गिरिणा स
 नौम्य देभर्किसाया सजायो गिरिणा सत्ता ५६ यदा न तो यदा न तो नया त्वयं नया त्वयं शिवे हितो शिवे हितो स्मरा
 न्तां स्मरामि ५७ सरस्वति प्रसादे मे स्थिति चित्त सरस्वति सरस्वति ऊरुक्षेत्रे ऊरुक्षेत्रे सरस्वति ५८ ॥

नया यस्याः प्रणतः पुमान् अयदा नतः अयो देवमनुकूले तस्य दाने क्षयः दीदृ आतेरूपे अतः अयदा नतः हेतोः नया त्वयं नीति
 नयाति न गच्छति कीदृशी देवी शिवे प्राकरे हितमनुकूला तथा शिवे श्रेयः प्रदेहे हिते वेष्टिते यस्यास्तौ ५७ हे सरस्वत्या
 नति प्रसादे सुष्ठु प्रतिशयेन च प्रसादे सरगच्छ स्वते प्राद्यौ सतरामर्थं तथा चित्त सरस्वति मना समुद्रो स्थिति पदे ऊरु विधत्सु क्षेत्रे प्राप्ते
 ऊरुक्षेत्रे संते प्राणस्थाने तत्र निष्ठावस्थानात् सरस्वती नदी वसरस्वती तस्या आमे त्रंशो शरीरे निमोदितवायुं पतया स्थिते रतिभा

५८
५९
६०

५

देहना

संतांसाधोवाग्रवततोमिश्रदेप्र तात्कीटशी याग्रनवरसः सर्वोक्तयोसावगः पर्वतः तत्समुद्रवतज्ञातशीरवमुपगताशामा
गिषोतमहादेवेनरहासिजगति अतवरागसमुत् अतवेनचिरेतनेनरागेतप्रेमामसुत सहषोदट्टोदृष्टा तथावकालिदासः
पतेयोगविसृष्टेहा इतितथाभवदा भवेसंसारंयतिवचुयति अक्षरः हेतुनेनोनमने देवितुत्रे प्रेरितयदेन पापेनदेवन
अप्रातिर्यस्याः पापविद्यातिनीयस्यासेवेतर्षः तामाहूयतभूमितर्षादभूयते तेनहेदेवितुभेनमः वयेताप्रतामामेतिभा
देवि सेनादिभवन्महिला उत्तनाः सोक्तेवासती अनेनतावकेनउमानाप्ता उमेतिसेवयात्नेतिष्ठितेमाननेपूजनो
भवसमसमुद्रवदेहतामुपगतारट्टोगिरिषोतया अतवरागसमुद्रवदेहतामवततोमिश्रजगत्प्रियतासंतो ५१ सेनेन
मनेनमाननमुमानास्मानुमेनोत्तनातुत्रेनोनमनेनेमानसमुतानेनामनानानुमे सोनेनामममाननिघ्नमतनानाना
मानुतिमेमुनिज्ञाननमानमीमुनिमतोमानाननोजामिनि ५५ सेनेजतेवुवुये नवितर्के हेनानानुमे नानाविधाअनुमासे
यस्याइतिअमुनाअनेनवनाआनोनमनिमानंतपयोमिः नानुशहोभुपगमे एकेनउमानाप्ताकृतमाएजाभवेदितर्षः तथासौ
नेनामपुतायुपनत्तणेनेमोनशब्दः नियमेनभावः अमममाननिघ्नमतनानानो नाननिमेमममानेममताज्ञानमहेकारः तेननिघ्न
मममाननिघ्न नजसमासकृते अममाननिघ्नयत्ननेत्तानेतेदेवात्रंशीरवृत्तिर्येषां तपसाअनेहेकारज्ञानवृत्तीनामिनात्
निमे इत्यभावाः कृतिमा नै तिमाअनैतिमा इनादित्यादन्तिमायस्याः दावेतायाआह्वानेइतानुतिमेसूर्यसमाने तथाहे मुनिज्ञानन
मुद्राहोतामः इतिगः आनतमाभावचंदोयस्याः हेआनेदमयेइत्यर्थः अममहेमुनिमतोमानाननोतामिनिदस्याअतिशीलेवाइतित

५

मुनीनां मनसः योमानः ज्ञानंतस्य यदाननेद्वारंतस्य उ
न्नामः प्रकटीकरणं

ज्ञानिनीमुनिमतसोसहस्रमाप्यायतीतिभावोतस्याज्ञानेइति
उपः ५५

कलापकं तोरेत्तो नमततमकुस्त यास्मरभिदाभदनहत केन भर्त्रीहरेण अकारोपिता उस्मंगमारोहितासती नारीणां स्त्रीणां नव
 महेते विस्मयमास्ये तथा यथापमवधरीययनवः चसेवेपीकैकारोपिध निरपि अरीणां मवाती तोतानवेतयेन नविदये अ
 पित्तनः अपर याता राव्या प्रकाशरूपिणी वविहायसा आकाशेन प्रयाता गता सती कुलोभगवात्वा सुदेवः तव भवतः हेतो
 दि शिरभनेन प्रकारेण केसां देवमाह अवाचत एकयमिमाह यरमाया विहाय दिषक्तु सती परिसम्यग्तिबलेन वा इम
 माहता गतिना निहतपात्राणां बलेन भगवता संकर्षणाख्येन आशमाकं साधं सह ॥ तथा यावद्भद्रकाली कात्यायनी समेषु युद्धेषु
 याविस्रयं स्मरभिदा चक्रे कारोपितान वनारीणां कुलसत्त्वपरमाया विहाय साकं समाह्वता गतिबलेन ॥ तो नमतया च
 मरेष्टने कशोभाति भद्रकाली नितया व्यातिर्यया न तो ज्वलविवेकशोभाति भद्रकाली नतया ॥ तो स्मरतया स्मृतैव
 मानवता सरसमानता गतिबलात् यत्प्राप्ते श्रीः प्रयते मानवता सरसमानता गतिबलात् ॥
 यथा च देव्या नतया प्राणतया जनता जनसमूहः उज्जलविवेकशोभा प्रकृष्टज्ञानप्रभासती अतिभद्रकाली नतया अमर्ष
 ससंयुक्तया हेतुभूतया प्रशस्तया देवी भाती रथः व्यातिप्रकाशते व्यक्ती भवतः नमतां रतिसेवेयः ॥ तो देवी स्मरतचित्तय
 देयस्मात् यामानवता तातिना स्मृतैव ध्याता पवसती अमरसमानता देवतस्माति अमृतादीनि गतिददाति तथा यत्प्राप्तोप
 रं मानवता सरसं नरनलिते प्रातता गतिबलात् आसमेतात् आनते वै परके परे यदरातिबलेन तत्परिममरति सपलोपेकमा

पिपेवमीनस्मात् एतज्जीवस्त्रीः अयते सेवते मे

आकं सर्वतः समेतादिदशकात् दिषउपशमनीशत्रुमर्दनीस्तात् भवतात् कीदृशी प्रस्तादभुदोषा— अस्तादिमा
गणिताः अदधाअपरिमिताः महोतोदोषामृतामृतेडुष्टाजातययातथासायासायाः सोपतापायाहिलोकाः भूभुवःस
णयाः शरणं अभयपदस्थाने अमयप्रकरणंतिर्दयेकुत्तात्ताविताणितादेमप्रवीराअसुरप्रपाताययासा अपिचसै
ः शरणैः अवयवप्राडभावेः सैरेशनैः कृतागहनतमोडभेदोयोसोमहान् हादोहदयभवोमोहः अविवेकः तेदरे
वायेतो अमयभक्तिभाजः सेवासक्तपुसः शशाशस्यसम्यक् स्तयाभिलाषस्यसतः स्तैवधातमात्रस्यसकलमशेषमभिम

यासायाहिलोकाः शरणमकरुणत्तादेम प्रवीरा सैरेशैरेशसर्गोर्गहनतममहामोहहांदेहरेती शशाशसादधा
सकलमभिमतेभक्तिभाजः स्तैवस्तादस्तादभुदोषादिषउपशमनीसर्वतःपावेतीवः १० सुरसुरचितचितना
वनवभवनानादराये येनयेनयवराणौवराणौननमामिनतेननमामिनते १८ ॥

अव ६०
रपातापोष्टयती १० निरंतरावतियसकं हेदेविसुरैरेवैः सुरचितेतशोभनरचनयाविताटडानवाअनमकृतानवाःस्तवाः
चितचितनवनवा तथायेभवमवाः सेसारसेभूतानानादरावहप्रकारभयानितविवृमये आदरेणडौस्तकोनयाओये
भवभवतानादरादराययायातवाः प्रथमसारसोकेनसंयुने तेनववराणौपादौलयोलीलाविलासस्तस्यलयः च
रागमनेययास्तैतेनववराणौ तेनमनेनमामिनपयासोभवामितुसिंगह्यामीत्यर्थः १८ ॥

नननमामि प्रपितु नमा म्येवनेव

मायादेवीतेनवहितेहितेअनुकूलेवेष्टितेअस्तुभवत हितेवतदोहितमिति तद्वितकार्येवर्ततामित्यर्थः कीटशीहितेहितेस्तते
 कीटश्या वीजिताजितालयजयसमरता इतागता तथाअमिताअपरिक्लित्रसृष्टयाअमत् यथाहेतुभूतयाजनोलोकः
 यथाजगामलेभे कीटश्याययाअजयाजन्म रहितयाकीटशोजनःअजनःजन्मरहितःसन् जननेजनदतिकृतानज
 यथासत्तज्ञानइत्यर्थः मसृजंते तस्यसादात्मात्मावामिसामर्थ्यलभतइत्युक्तंभवति ३५ साडर्गावःपुष्पाकंसृष्टेताजनेम
 सासदाक्षेपादापिनी तथासापृत्ताहविधानेसत्तनानामुत्साहकरणेसत्तमनसामभितिविष्टे
 वःसकृताजनेनेविदपुतीमात्रायतांजायतांउगोडग्रंहरहितोदतपियामायासदायासदा सा
 साहविधानसत्तमनसामुत्थाततात्वाततांसम्भवेव यामूर्तिकिमपिस्मराविवप्रसायने
 योजितायादृष्टैवविनाशमापसहसम्भःसमायोजिता यानमैःसरसिदकिन्नरनरेव
 विनाशस्यते साहेतुभवेतांत्रिलोचनवपुःश्रीविनाशस्यते ३६
 कपालानामुत्थाप्रधाना अमृष्टसम्भवाएवस्मरेणैवततांविस्तीर्णात्वाततांसत्सरतरःदेववाङ्मयेसपवस्फीतोविप्रता
 यदाभागेयेषांतेषांतापरावेदप्रदा ३५ त्रिलोचनवपुःहरपत्नीतेभवतःअश्रीविनाशस्यअलक्ष्मीप्रतिघातस्यहेतुनिमित्तेभ
 तपयतो यास्मराविवप्रसामपुनरिप्रशरीरेणसमायोजितामिश्रितांमूर्तिंतेनुकिमपिकेतापिहेतनापत्तेपारयति यांचअजिता
 भूतांसंभाष्योदयःसमायःसंप्रपद्योपिसंष्टष्टैवआलोकोवसहसाजगितेवविनाशमरणेआपलेभे तथासरसिदकिन्नरनरेः

साडर्गावःपुष्पाकंसृष्टेताजनेम
 विदपुतीमात्रायतांजायतां
 नेवाचरतुनयात्रायतारतु
 चयाडुग्रदूषितोडनपिया
 उष्टाभितिवेशदूषितवुडी
 तां

८ रवसिद्धेयधेयुहस्येवेदविनाशस्यविनाशस्यते
 ५५

अभिभूताः सुरादेवाः राणां संग्रामात् अभीतं निर्भये कृतायात् राक्षसं साभूद्वतां संग्रामभयमित्यर्थः भावितादेव
दपस्येरावतस्य तमाश्रयतायेते अपरेवः भवतो हिते पामश्रुतुल्लेखानेनाम सापेसु प्रायमेवेत्यर्थः अमश्रयादेव
सहदेवेन इत्यनेन प्रभुणा वसह सुराजिताः सहप्राजिताः हितानां तर्कितानां चित्रविषयाणां शाश्वतां मध्ये भवतः सम
साकयमनात्महायमकमिदं ११ कांवीयमकं सादेवीवः युष्मानपायात् यदपहितवैद्यायां सेवकं विभ्रती स्वकोमति

यमकं सुराजिते देवि जतैरभिदुता नुदाहरणा स्वयमाहवोयता शिवोयता पप्रशमस्तया
वप्रशस्तया तत्तदृणा विधीयते ११ वक्रविभ्रतुपहितवैद्यायां सेयां सेमोहप्रशमनसूर्याका
मरमरिमाचिते पक्षे पयकारणभुवि सावापायात् १५ हिते हिते स्तुते स्तुते जिता
ति जया जया जतो जतो ययावलखल म १५ ॥

तस्येदमप्राणं कस्यां सो ज्ञातिर्येन तादृशे वक्रमुत्वे विभ्रती पारयंती तथा सेमो हो हारं तमः तस्य शमने वि
भानुतस्या सूर्या यथा तमो विनाशने दक्षः तदहारं तमो निवर्तने देवी तमिप्रायः तथा या देवी दोषमक्ताभा
पारणभुवि आहवभूमौ कारणीतामरे वधतस्यापित देवे अग्निं शत्रुं अविदोष आनुहावसमराय माहूतवा
मावतावा समनात् कांवीयमकम् जलपरमालानामवृत्ते १५ आवलिनी मयमकमिदम् १५ ॥

A. no. 30

संस्कृत

३०

आकंतव्यप्रसादेन शापापनुग्रहोभूतेन त्वं पाचस्व वरं किमपि ततो राजा ग्राह्यं नारं पाचोक्तं
वनवमेकेनापि प्रयोजनं ततस्तत्तः ग्राह्यः श्रीभोजराजः कश्चिदेवयः श्रीविक्रमादिसचरित्रदे
वगानां संवादसंदरं परिष्कृति समाचरिष्यति तस्य धृतिः कीर्तिः लक्ष्मीसकलसौख्यप्रा
प्तिर्विष्पति एव वरं दत्त्वा देवगानां स्वर्गोत्तमः श्रीभोजराजः सृजलधिमेखलायामाख्यं
समस्तः चिरं जलत्मा महाराज इति प्राशिर्वादे दत्त्वा शौचं स्वर्गोत्तमः ॥ श्रीविक्रमादि
कृतसचरित्रमेतत्कविभिनिवहं पुरा महराष्ट्रवरिष्ठभाषितं मिदं महासुर्यकरं नराणां
दि ३६ मयि चैसिंहासनद्वारिंशकाप्रवेयः संवत् १५०७ ॥ ॥ लिखितं बा।
सुदीनमुभय ॥

294/ (Sanskrit) वीरमदन कवि

(15 lines to a page)

1907 Vikram
Bharat

Pranaditya Katha

(Bo)

पा

प्रमिभ सुगदेवा
दपसणे लिप
सह न
सो

यमन

साय ८

(MS. No. 30)

V 694

294-1

Sam. MS.

प्रतिपादो विरिणो वै गृह नो विरोधा गिर्यज्ञेन अतएवांत अभ्यंतरे आर्द्रतो साऽस्यो विरहितवतात्
कोपमरुदभिहतः प्रचलितः तेन नरकात्मजेन वेणुदायिणा तरुणावदो
प्रसीति कृपिधातुमिच्छतः दधातेः सन्नताहलदः शत्रुदेशः उत्तमौजसो नामराजः
कृतव्याजनादनुकवत् करालं उपलसंती लक्ष्मणासिता दंतपंक्तिर्यस्य तन्मुखे प्रसू
दह चक्षुर्मितव्यभावात्तर्कत इत्युक्तेता ८५ कृपितेति प्रथमं प्रागेवाकृपितावस्थायामपीत्यर्थः

रुदेयविभूतवतान्नराईताम् कोपमरुदभिहतेन भृशान्नरकात्मजेन तरुणो वज्रले ८४
विजिताः किंपीनाः कुवदनविकृतस्याभावात् प्रसूपाशयमिवोपलसन्ति दंतपंक्तिमावसुतेमौजसः ८५
प्रथममेव दृष्टिसितमपानैरसूचयत् क्रुहमपानिदलितादितदधनिदंतवक्त्रमरिचक्रभीषणम् ८६

कृतिस्तु वरागो यस्येत्युपमा अरिचक्रभीषणोपरवलभयंकरं दंतवक्त्रं दंतवक्त्रनामराजानं अशानिद
पवजादतस्याद्विदस्य धनिर्यस्य तदित्युपमा अशानैः उच्चैर्हसितं महाहासः क्रुहमसूचयत् सर्वदामावरा
शक्यो वाऽनुभावात् वैयः क्रुह इत्यर्थः अत्र कोपवांजकरसमन्वयोक्तेरतिशयोक्तिरूपमासेकीर्त्ती ॥ ८६ ॥

यमलमवलमहकाल्येनयैदि प्राशानिविलमसिलेपिजगत्पुदगतेचममजोस्यनवदा ॥
येनमधुतपिरिमदुतन्नत भूरिसलिलमविषहामियंजलदेविमुंचतिगवांसभागता
मिशालमुदावादिदेतेनः तेनयदवधिसयवपुनर्वलशालिनांकवृत्तवदिलयः १५ लिमु
यदकालमहमयः सयम् महामल्लुकठिनोसतदत्रवपीयदेवतददृक्कालिना
मिसंतेनपहितस्रगैवसाधसम् कंसमभयमयमभयमयसम्राजनेनतदमिप्रशस्यते १ इति
मिवत्तपवसुनायसददे स्तोत्रमनिशमयितस्यपदैस्तमिवसामपुनिचातिनोः २ यदु
तरेषप लिर्दिदुर्मुशदिवम् ह्यर्थमपिसदसिचेदिपतेस्तदतोपराचगगानामगाहवः ॥ कदुना
चनेनविक्रानिमगमन्नमाधवः सत्यनियतवचसंबचसासजनंजनाश्रलयितंकरिषाते ७५

साधवः कदुनाचैद्यवनेनविक्रानिनावगमत् गमेर्लीडिःपृष्ठादिनाल्लेखादेशः सत्येनियतवचसंश्रुसव
लितवः ३ यमये सजनेकेजनाः वचसावीक्षोनापिशतिभावः चलपितमीशतेशकुवनेनकेपीत्यर्थः सहिष्येश
तमागमः ४ यमिज्ञानेयतयासहिसेतिभावः सामान्येनविशेषणसमर्थनरूपोऽर्थान्तरन्यासः ७५

स्मरंति सायवो नापकारमि ७-सर्पिः ७७॥

यदेति पश्यन्त्यस्यो निभयं दत्तं सुरौ चैभ्यो भयं येन तस्य पुद्गलमानमपि संतं कं संयदवधीत् तदप्यतिउष्टहननाज्ञातहर्षे
गन्धोक्तं ॥ ३० ॥ निरापेक्षकाकाप्ययमेवार्थः तदपि किं प्रशस्यते अपितनः प्रयुज्यमानवधानास्ति स्मृतिरि
ति ॥ ३० ॥ इतीति एवोक्तप्रकारेण निर्दिष्टं कृतमतिनौद्येन यद्वचनमाददे कथितं प्रापूर्वोक्तकथनार्थः

यदधुयमानमपि संतमुपहितसुरौ च साधसे कंसमभियमयम
तसमदाजनेन तदपि प्रशस्यते ॥ ३० ॥ इति निर्दिष्टं कृतमधि
वचनममुना यदाददे स्तोतमनिशमुचितस्य परैः स्तुतिरे
व सामधुनिचातिनो भवत् ॥ ३१ ॥

एतत्तस्य मकरिणोः स स्तुतिरेवाभत् यडवाचेति क्लृप्तं परियुक्तं निन्दितमिच्छुः परिविविदिषुः
स चेद्यो यडवाचसभायं चैद्यस्यापराधगणानां प्रापयधुर्थं तद्गणानां प्रायेत्याश्चर्यं एते निर्दोशो
पाशितिकेचिन् अग्रिगेकोकैः कतिपयैः सह पुनरुक्तिपतनत्वात् ॥ ३१ ॥

नहेति ।

यः कश्चिदपि दन्तिः कुचः पापी इत्यादि दन्तमेव मुसलं कुलेन करेणोत्पादितं तेन दन्तेन यत्स एव दन्ती पुनर्हृतः तत्र
कश्चिद्विस्मयो विवक्षितविस्मयः पक्षनिंदापक्षेऽप्येवमेवार्थः कश्चिद्विस्मयः अपि विस्मयः अपि तत्र कोपीत्य
मन्त्रानां हानोपि हेतीति भावः ६८ शिशुरेवेति अकृतक्रियो शिशितकरणाः शिशुरेवायेत्यर्थे शिशितं

अनुनाकारेण द्युदन्तमुशालमुदाहानिदन्तिनः तेन यदचधि
भाज्यं पुनर्वलप्रायिनां कश्चिद्विस्मयः ६८ शिशुरेव शि
शितं यद्वहकरणमकृतक्रियः स्वयम् पलमलचुकठिनां
तदेव वधीदशेषतददृष्टकारितम् ६९ ॥

शिशुरेव कश्चिद्विस्मयेन नमस्कृतौ कठिनौ स्तंभौ यस्मिन् मलं चाणराज्यं यद्वहतवात् तत्किमदृष्टम्
दैवेऽप्यकारितं अपित्वस्य शक्तिरित्यर्थः निंदापक्षेऽप्येवार्थः अशिशितो हन्यते
अतो दैववशादशक्तौ प्यशक्तं हनवानित्यभिप्रायः ६९ ॥

...ति नदीदेवजामतेवहृदिवः वरोजामात्रिवर्गयोरिति विषयः तस्याग्रतः सरतीत्यग्रसरो ये सरं पुरोय
 ...सर्वोक्तः ५५ हरवो यथा यथा यावयावत्समीपतामासन्नतामुपागमत् तथा तथा ता
 ...नेनोवधूतिव जनीसीमेतिनोवधूरिति विषयः चेत्तस्मात्तदा कुलाग्रानदा कुलाहसितवपुरोमां च
 ...गमः पुननिज्ञाता जनेः कर्तेरित्युद्दीपजनेत्यादिना चिन्ताप्रत्ययः वधूवरसमागमत् वत्तप
 ...वद्वेतावीसनेयात्तदुपमायः तेन सैन्ययोः न्याय्यशब्दप्रवणकारिणी प्रत्यासत्तिरासी
 ...ततः प्रवणानेतरसपयविलेन भस्मलेपसारिणीयासा समीरणेन वा पुनाभूमि
 ...वः समीपतामुपागमत्तद्वहृदिवराग्रतः सरः तथा तथा हसितवपुर्मुदा कुलाहसितवपुरोमां च सर
 ...प्रसारिणीसयदिनभस्मलेततः समीरणभूमितपरागरूषिता व्यभाषतपल
 ...कालिका कति निर्गतः प्रतिफलकेतनावलिः ५५ दाणेन च प्रतिमाद्यतिगमदिति प्रतिप्रभा
 ...भयकगभृशसगिदशनीयतायावसावसरचमसुभृताम् ५५॥
 ...कला शतपवप्रलयजायाः कल्यातपारुभृतायाः कालिकायामहाकाल्याश्च कति
 ...लेपनिपटैरेव केतनावलिर्धृजपंक्तिर्विहरतो ह्यदलत्पत एतावता प्रत्यासत्तिरासीदित्य
 ...कारः ५५ दाणेनेति प्रतिमाद्यतिगमदिति प्रतिप्रभाभिः प्रतिफलितदिहिभिः सु
 ...दीपमानरासीभिः विद्वद्ः विरुद्धरदशनेयसाः साहृदशान्यथः प्रसावसरवमसुभृताहरिसैनिका

नोभूशभयंकगोतीतिभयंकोपि सैयर्तिभयेषुहुजः वरुप्रत्ययः दर्शनीयतोमनोहरतमिति विरो
 ५५ देहि विषयतो यथा विरोतिगोथः यत्तएव विरोथाभासो लोकोः ५५॥

११६

प्राणमं च संतामि देयं मन्त्रादिभिः प्रसाधने अर्कवर्ताणीकृतवत्सादृश्यः प्रतिकर्मप्रसाधन
मित्राः अत्र स्य वैरेः पदस्य आवागोविशेषणमाप्रसाधनहेतुत्वात्ताव
लिङ्ग ३६

